

ประกาศคณะกรรมการครูสภา เรื่อง มาตรการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ ๒๑

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๒) มาตรา ๙ (๕) และ (๙) และมาตรา ๒๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมติคณะกรรมการครูสภา ในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ คณะกรรมการครูสภา จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“สมรรถนะ” หมายความว่า ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attribute) ที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพครูที่จะเป็นครูผู้นำในยุคศตวรรษที่ ๒๑ และอนาคต ของบริบทประเทศไทย ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะย่อย

“องค์ความรู้” หมายความว่า มโนทัศน์ (Concept) สาร (Idea) ความรู้เชิงลึกที่มีศาสตร์การสอน แนวคิดทางวิชาการรองรับ โดยมีแก่นขององค์ความรู้ทางวิชาการที่ชัดเจนสามารถนำมาสนับสนุน สมรรถนะในการประกอบวิชาชีพครูในยุคศตวรรษที่ ๒๑ และอนาคตของบริบทประเทศไทย รวมทั้ง เป็นองค์ความรู้ที่ผ่านการเรียนรู้จากกระบวนการวิจัยเป็นฐาน

“นวัตกรรมการพัฒนา” หมายความว่า รูปแบบ (Model) วิธีการ (Process) กิจกรรม (Activities) ที่ทำให้ครูเกิดสมรรถนะในการประกอบวิชาชีพครูที่เป็นครูผู้นำในยุคปัจจุบัน และอนาคต ในบริบทของประเทศไทย

“การพัฒนา” หมายความว่า การพัฒนา (Development) ให้เกิดความเชี่ยวชาญ ในการประกอบวิชาชีพครูที่มีสมรรถนะสูง ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเชิงลึก เพื่อเป็นครูผู้นำ ทางวิชาชีพ (Professional Teacher Leader) อาทิ เป็นครูผู้นำทางปัญญาวิชาการ ผู้นำจิตวิญญาณ ครูผู้นำการสร้างสรรค์ ครูนักนวัตกรรม ครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง ครูผู้นำความรอบรู้ เป็นต้น

“หน่วยงานการศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่กำกับดูแล สนับสนุนส่งเสริมให้บริการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐ และเอกชน

ข้อ ๒ เป้าหมายการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ “เรียนดี มีคุณธรรม” มีดังนี้

(๑) ครูที่มีความเป็นเลิศ (Excellence) เป็นคนดีและเก่ง และต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(๒) ครูที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (Adaptation) เรียนรู้ด้วยตนเองได้ดี เต็มใจไปเร็ว ครูต้องตามให้ทัน ทันการเรียนรู้ตลอดชีวิต และขับเคลื่อนอนาคตของชาติ

(๓) ครูต้องมีการพัฒนาการเจริญสติ (Mindfulness) เพื่อมีวิจาร์ณญาณ มีปัญญาสามารถใช้ชีวิตที่ดี แก้ปัญหาต่าง ๆ ในทางที่ถูกต้องได้ในระยะยาว และบูรณาการกับสมรรถนะครูที่มีอยู่แล้ว

ข้อ ๓ หน่วยงานการศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับความเป็นครูมืออาชีพ และใช้ประกอบการต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ในกิจกรรมการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ หรือวิชาการเฉพาะด้าน และการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา ตามประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง คุณสมบัติของผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๗

ข้อ ๔ ให้หน่วยงานการศึกษาใช้ประกาศนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูในสังกัด ควบคู่กับนโยบายของหน่วยงาน

ข้อ ๕ สาระการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ ๒๑ มีรายละเอียดดังเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ศาสตราจารย์นฤมล ภิญโญสินวัฒน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการคุรุสภา

เอกสารแนบท้าย ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา
เรื่อง มาตรการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ ๒๑

มาตรการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ ๒๑ มีรายละเอียด ดังนี้

สมรรถนะหลักที่ ๑ ครูผู้นำธรรมาภิบาลและสืบสานศาสตร์พระราชา

สมรรถนะย่อยที่ ๑ สืบสานศาสตร์พระราชา และการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ไปใช้เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน (Inheritance The King's Philosophy and Way of Life
Based on Sufficiency Economy Philosophy)

(ก) องค์กรความรู้

(๑) วิถีปฏิบัติสู่ความพอเพียง/การปฏิบัติตนบนพื้นฐานความพอเพียง (The Practicing
Way towards Sufficiency/Self-Conducting Based on Sufficiency Principle)

(๒) การมีค่านิยมในการดำเนินชีวิตบนวิถีความพอเพียง (Having Values in Living
Based on the Sufficiency of Living)

(๓) การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ และกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียน (Integrating the Sufficiency Economic Philosophy towards Learning Management
and Student Development Activities)

(ข) ตัวอย่างนวัตกรรมการพัฒนา

(๑) เรียนรู้กับผู้รู้ และการปฏิบัติจริง (Authentic Learning and Phenomenon
Based Approach)

(๒) เรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนออนไลน์ (Online Learning)

สมรรถนะย่อยที่ ๒ ต้นแบบธรรมาภิบาล (Role Model of Good Governance)

(ก) องค์กรความรู้

(๑) กฎหมาย และระเบียบทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู
(อาทิ) การไม่ละเมิดสิทธิผู้เรียน คำนึงถึงมาตรฐานความเสมอภาค และเท่าเทียม การปฏิบัติต่อผู้เรียน
ด้วยความยุติธรรม โปร่งใส และพร้อมรับการตรวจสอบ การจัดการศึกษาบนพื้นฐานของความถูกต้อง
ความมีมาตรฐานตามหลักสูตรที่ผู้เรียนพึงได้รับตามกฎหมายการศึกษา (ตามหลักนิติธรรม) การคำนึงถึง
ประสิทธิภาพ และคุณค่าที่ผู้เรียนพึงได้รับ

(๒) การใช้ธรรมาภิบาลในการจัดการเรียนรู้สำหรับครู (Applying Good Governance
In Learning Management for Teachers)

(๓) การจัดการเรียนรู้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (Reducing Social Inequality)

(ข) ตัวอย่างนวัตกรรมการพัฒนา

เรียนรู้จากครูต้นแบบระดับสากล และระดับชาติ (อาทิ ครูรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี
และรางวัลจากหน่วยงาน องค์กร มูลนิธิให้การยกย่อง) ด้วยวิธีการ Case Based Learning

สมรรถนะย่อยที่ ๓ ความเป็นพลเมือง (Active Citizen)

(ก) องค์ความรู้

(๑) พุทธปริชาตธรรม (ปัญญาธรรม คารวะธรรม สามัคคีธรรม) (Wisdom Dhamma, Respect Dhamma, and Unity Dhamma)

(๒) สิทธิ หน้าที่ วินัย สถานะ บทบาทของความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (Rights, Duties, Status, Roles of Good Citizenship in Democratic form of Government with the King as Head of State)

(๓) กระบวนการปลูกฝังความรู้สึกเป็นชาติไทย และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย (Cultivating Process a Sense of Thai Nationality and Pride in Being Thai)

(ข) ตัวอย่างนวัตกรรมการพัฒนา

(๑) ห้องเรียนประชาธิปไตยจำลอง (Democracy Classroom Model)

(๒) การจัดการความรู้ด้วยเทคโนโลยี (Technology Knowledge Management)

(๓) เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เฉพาะทาง (Specific Learning Resource)

สมรรถนะย่อยที่ ๔ ความร่วมมือกับชุมชน (Community Engagement)

(ก) องค์ความรู้

(๑) การสร้างปฏิสัมพันธ์ เชิงบวก การทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ (Building Creatively Good Relationships and Teamwork)

(๒) การเรียนรู้ วิเคราะห์บริบทชุมชน และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาชุมชน (Learning, Analyzing Community Roles, and Participating in Solving Community's problems)

(๓) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการศึกษา (Building the Collaborative Networks for Educational Development)

(๔) การสร้างสรรค้งาน และสร้างอาชีพในชุมชน (Creating Jobs and Occupations in the Community)

(๕) บทบาทในการมีส่วนร่วมส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (The Role in Participation to Promote Learning Community)

(๖) บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับชุมชนในการจัดการเรียนรู้ (Integrating the Local Wisdom with the Learning Community)

(ข) ตัวอย่างนวัตกรรมการพัฒนา

(๑) เทคนิคกำกับการณ์ชื่นชมเพื่อสร้างแรงจูงใจ (Appreciation-Influence-Control Technique)

(๒) การเรียนรู้เชิงโครงการ (Project Based Learning)

(๓) การเรียนรู้บนรากฐานของชุมชน (Community Based Learning)

(๔) จัดทำแผนผังชุมชน (Community Mapping)

(๕) จัดทำแผนผังผู้เรียน (Student Mapping)

(๖) กำลังคน (Human Power)

(๗) การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management)

(๘) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

สมรรถนะหลักที่ ๒ ครูผู้นำนวัตกรรม เทคโนโลยี และความเป็นสากล

สมรรถนะย่อยที่ ๕ การรู้เท่าทัน เรียนรู้ตลอดชีวิต และมีความสามารถในการจัดการ (Literacy, Lifelong Learning, and Management)

(ก) องค์กรความรู้

(๑) ปัญญาการรู้คิด (Metacognition)

(๒) ทักษะการคิดขั้นสูง (Higher Order of Thinking : HOT)

(๓) การรู้เท่าทัน และการจัดการภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง (Situation and New Normal Literacy)

(๔) การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)

(๕) เทคนิคการเจรจาต่อรองและการประนีประนอม (Negotiations and Compromise)

(๖) การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษา (Conflict Management in School)

(๗) ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ (Leadership in Learning Management (Academic Leadership))

(๘) ครูผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner)

(ข) ตัวอย่างนวัตกรรมการพัฒนา

(๑) ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Learning Resource Center)

(๒) การเรียนรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-Culture Learning)

(๓) ปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ (Sharing with Expert)

(๔) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning)

(๕) คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Advice)

(๖) การเรียนรู้แบบกลุ่ม (Team Learning)

(๗) การเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning)

(๘) เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เฉพาะทาง (Specific Learning Resource)

สมรรถนะย่อยที่ ๖ ภาษาและการสื่อสาร (Language and Communication)

(ก) องค์กรความรู้

(๑) ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารกับผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ (Thai Language for Creative Communication With Students)

(๒) การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องตามหลักภาษา และการปลูกฝังการรักษาภาษาไทย (Using Thai Language Correctly According to Linguistic Principle and Cultivating the Preservation of Thai language)

(๓) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน (English for General Communication)

(๔) ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ (Academic English)

(๕) การบูรณาการภาษาอังกฤษในการเรียน (Integrating English in Learning)

(๖) การสอน (Content and Language Integrated Learning, CLIL)

(๗) ภาษาจีน และ/หรือภาษาที่สาม (Chinese and/or Third language)

(ข) ตัวอย่างนวัตกรรมการพัฒนา

- (๑) เข้าร่วมพัฒนาตนเองกับหน่วยงานทั้งภายนอก และภายในสังกัดที่จัดทำหลักสูตร (นวัตกรรมการพัฒนาที่เรียนรู้กับเจ้าของภาษาโดยตรง (Native Speaker))
- (๒) เรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนออนไลน์ (Online Learning)
- (๓) มีศูนย์พัฒนาสมรรถนะทางภาษาสำหรับครูทุกภูมิภาค (Language Center) โดยร่วมกับองค์กร สถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สมรรถนะย่อยที่ ๗ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Educational Innovation and Technology)

(ก) องค์กรความรู้

- (๑) การสร้างแพลตฟอร์มเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Building Technology Platforms for Learning)
- (๒) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด (Technology for Smart Learning) และปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้
- (๓) การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ (Disseminating Technology for Practical Learning)
- (๔) บูรณาการเครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่อเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Technology-Enhanced Learning)
- (๕) ส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน (Enhancing Learning through Technology for Communication and Working Collaboratively for Learner's Development Skills)

(ข) ตัวอย่างนวัตกรรมการพัฒนา

- (๑) แพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสำหรับครู (Technology Learning Platform for Teacher)
- (๒) การเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning)
- (๓) อบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)
- (๔) เทคโนโลยีที่ไร้ขีดจำกัด (Universal Technology)

สมรรถนะย่อยที่ ๘ การพัฒนาวิชาชีพด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community)

(ก) องค์กรความรู้

- (๑) การสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community in Action for Sustainability)
- (๒) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยผ่านแพลตฟอร์มเทคโนโลยี การเรียนรู้สำหรับครู (Advanced Digital Platform for Professional Learning Communities)

(ข) ตัวอย่างนวัตกรรมการพัฒนา

- (๑) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยผ่านแพลตฟอร์มเทคโนโลยีการเรียนรู้สำหรับครู (Advanced Digital Platform for Professional Learning Communities)

(๒) คลังความรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community Knowledge Bank)

สมรรถนะย่อยที่ ๙ การวิจัยเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษา (Research for Creative Educational Innovation)

(ก) องค์กรความรู้

(๑) ต่อ ยอดองค์ความรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ผ่านการวิจัย (Continuing Knowledge to Create Learning Innovations through Research)

(๒) ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง (Advanced Research Methodology for Teachers)

(๓) การบริหารงานวิจัย (Research Management)

(๔) เทคนิคการวิเคราะห์ขั้นสูง (Advance Analysis)

(๕) ครูนักวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ (Teachers as Researchers for the Development of Learning Quality)

(ข) ตัวอย่างนวัตกรรมการพัฒนา

(๑) กิจวัตรสู่การวิจัย (Routine to Research)

(๒) การวิจัยเพื่อกิจวัตร (Research for Routine)

(๓) วิจัยเพื่อการพัฒนา (Research for Development)

(๔) มีส่วนร่วมปฏิบัติการวิจัยและการพัฒนา (Participatory Action Research and Development)

สมรรถนะหลักที่ ๓ ครูผู้นำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้

สมรรถนะย่อยที่ ๑๐ การจัดการเรียนรู้ (Instructional Practice)

(ก) องค์กรความรู้

(๑) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่มุ่งเน้นปัญญาที่หลากหลาย (Multiple Intelligences)

(๒) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูง (Higher Order of Thinking) (ความรู้พื้นฐานด้านวิทยาการคำนวณ และปัญญาประดิษฐ์)

(๓) การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency Based Learning) และการประเมินผลสมรรถนะผู้เรียน

(๔) จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิต และคุณภาพชีวิตให้กับผู้เรียน

(๕) การจัดการเรียนรู้ และการจัดการชั้นเรียนสำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่าง (Differentiated Instruction) ตามแนวทางการเรียนรวม (Integrative Education) เรียนร่วม (Inclusive Education) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน

(๖) บูรณาการความรู้ และศาสตร์การสอน (PCK) และ/หรือ บูรณาการเทคโนโลยีความรู้ และศาสตร์การสอน (TPACK) ด้วยวิธีการที่ทันสมัย เหมาะสมกับความต้องการ และศักยภาพของผู้เรียน (Active Learning)

(๗) การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะอาชีพ และการเป็นผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียน

(๘) การออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการสอน การศึกษาค้นคว้า และการเรียนรู้ (Ability to Create Teaching-Study-Learning Environment)

(๙) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทั้งรูปแบบปกติ รูปแบบออนไลน์ หลักสูตรการศึกษาตลอดชีวิต (Life Long Learning) และการประเมินหลักสูตร

(๑๐) ความลึกความทันสมัยในเนื้อหา และทักษะการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ

(๑๑) ออกแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ

(๑๒) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการออกแบบเส้นทางการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Personalized Learning Pathways)

(๑๓) การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Multi-age Classrooms)

(๑๔) บทบาทการเป็นโค้ชชีวิต (Life Coach) และแนะแนวชีวิต (Life Guide)

(ข) ตัวอย่างนวัตกรรมการพัฒนา

(๑) เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC in Action) และเครือข่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา

(๒) มีระบบบริหาร เพื่อการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครู (Self-Access Learning Center)

(๓) อาจจะมีศูนย์พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูทุกภูมิภาค (Teaching and Learning Excellent Center) โดยร่วมกับองค์กร สถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) การเรียนรู้ข้ามแผนในแต่ละสาขา (Multidisciplinary Learning Modules)

(๕) การเรียนรู้ในสถานประกอบการ (Work Based Integration Learning)
